

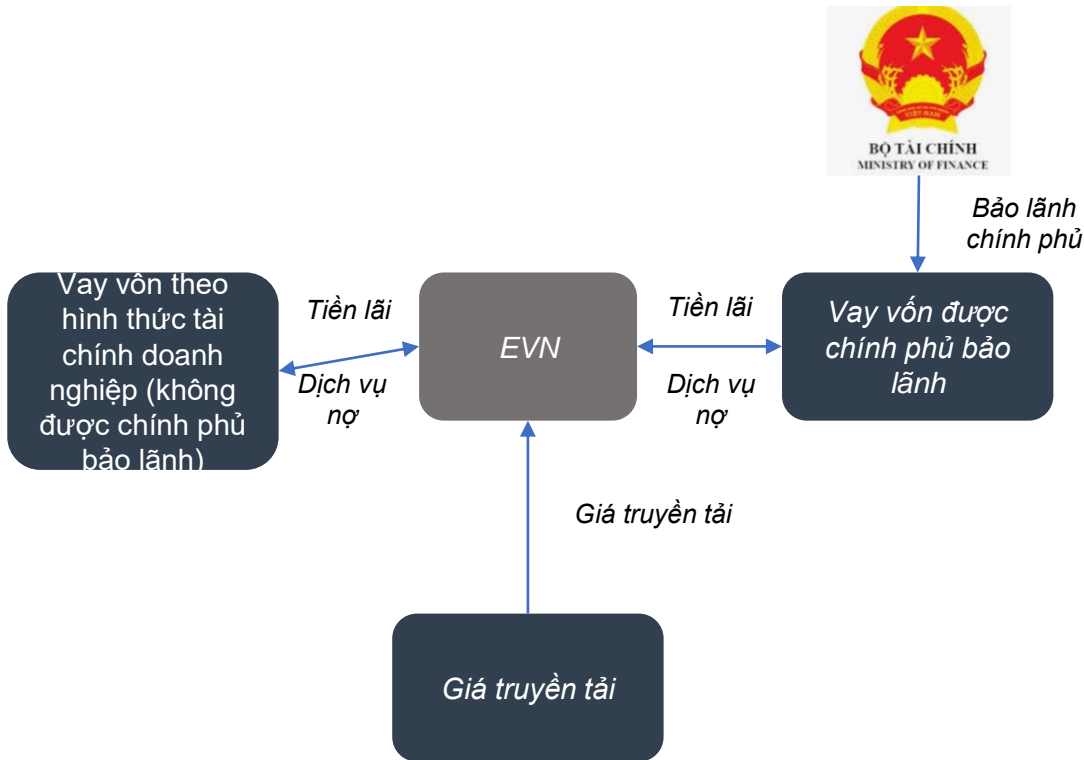
Mở đường cho tài chính xanh trong đầu tư lưới điện

Tháng 6 năm 2024

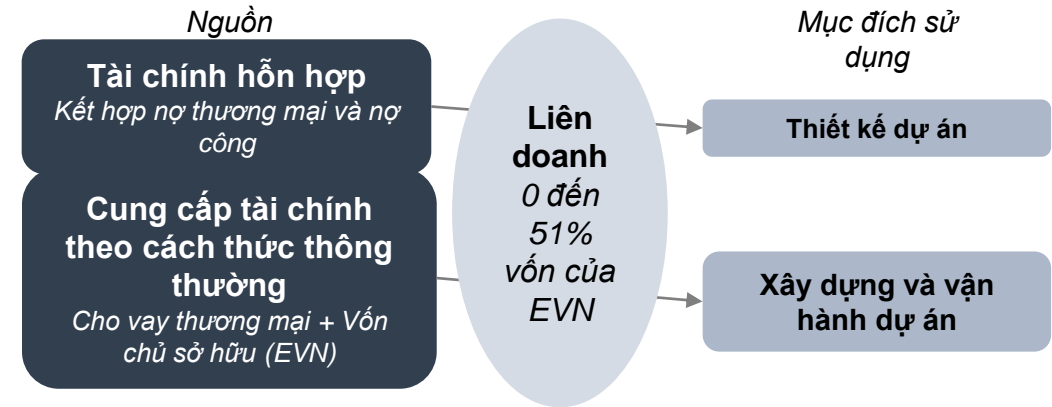
Các mô hình tài chính cho lưới điện

Theo thông lệ toàn cầu, có hai cách tài trợ cho dự án lưới điện: vay vốn theo hình thức tài chính doanh nghiệp- khoản vay được thể hiện trên Bảng Cân đối Kế toán (CĐKT) của doanh nghiệp, hoặc vay vốn theo hình thức tài chính dự án thông qua thành lập doanh nghiệp dự án là công ty liên doanh có vốn góp của doanh nghiệp- khoản vay ngoài Bảng CĐKT của doanh nghiệp. Cách thức thứ hai sẽ mở ra hướng sử dụng sáng tạo nguồn vốn đầu tư hỗn hợp (blended finance) và hỗ trợ bền vững về mặt tài chính cho EVN, nhưng cần xây dựng thêm các quy định để có thể áp dụng được tại thị trường Việt Nam.

Mô hình vay vốn theo hình thức tài chính doanh nghiệp (hiện đang được áp dụng)

Mô hình vay vốn theo hình thức tài chính dự án thông qua thành lập doanh nghiệp dự án là công ty liên doanh có vốn góp của doanh nghiệp (chưa kiểm chứng; chưa có tính chắc chắn về mặt quy định)

- Cơ sở của cấu trúc này là **một công ty liên doanh (JV)** mà từ đó dự án có thể tiếp cận được các khoản vay ngoài Bảng CĐKT của EVN. EVN vẫn là cổ đông có quyền kiểm soát.
- Cần có Thỏa thuận Dịch vụ Truyền tải để đảm bảo doanh thu cho dự án. Điều này sẽ ảnh hưởng tài chính công cần thiết để đảm bảo duy trì tính kinh tế. Với những dự báo này làm cơ sở, nợ công và nợ của doanh nghiệp có kỳ hạn dài (cho đến khi dự án đi vào hoạt động) sẽ **được kết hợp với nhau, thông qua công ty liên doanh, để tài trợ cho giai đoạn thiết kế của dự án.**
- Để tài trợ cho giai đoạn xây dựng và vận hành, song song với EVN thì cần đưa vào một đối tác thương mại thương mại góp vốn chủ sở hữu với hơn 10% cổ phần) để duy trì quyền kiểm soát. Khi đó, dự án sẽ được tài trợ theo phương thức thông thường, được thực hiện thông qua việc sử dụng nguồn vốn công trả trước. Đồng thời với việc sử dụng nhà thầu thiết kế, mua sắm và xây dựng- EPC bên ngoài, EVN có thể là đơn vị là đơn vị thực hiện hợp đồng vận hành và bảo trì O&M do họ có kinh nghiệm.

Các ngân hàng phát triển đa phương có thể cung cấp giải pháp tiềm năng, qua đó cung cấp các khoản bảo lãnh cho khu vực tài chính tư nhân để họ có thể cung cấp các khoản vay với kỳ hạn dài hơn. Tuy nhiên, vẫn cần phải được tạo cấu trúc dưới dạng khoản vay của doanh nghiệp và không chắc rằng các khoản bảo lãnh là cần thiết vào lúc đó hay sẽ cần thiết với một cấu trúc mới; điều này đặt ra câu hỏi liệu có thể sử dụng hiệu quả hơn tài chính hỗn hợp không.

Những cân nhắc về tài chính xanh trong lưới điện

- Theo truyền thống, lưới điện không được coi là tài sản cho đầu tư tài chính tư nhân, nhưng điều này đã bị quốc tế bác bỏ.
- Tuy nhiên, do lưới điện không trực tiếp góp phần vào việc giảm phát thải, do vậy, về cơ bản lưới điện cũng cần phải 'xanh' như việc sản xuất điện năng.
- Như vậy, sự phát triển của sản xuất điện sạch là cực kỳ quan trọng để tài chính đầu tư vào lưới điện được phân loại là tài chính xanh.
- Tín hiệu đáng mừng là mục tiêu nêu trong Quy hoạch điện VIII và cam kết phát thải ròng bằng 0 của Việt Nam có thể đóng vai trò đảm bảo rằng đầu tư vào lưới điện là đầu tư xanh.
- Đảm bảo duy trì việc triển khai năng lượng tái tạo theo đúng tiến độ là rất quan trọng để huy động tài chính xanh cho lưới điện.